

Enganxar l'animal al carro

(ALDC, IV, 908. Enganxar l'animal al carro)

En el mapa 553 vam dir que el verb significava 'posar el jou a un o a dos animals' però que a voltes també es podria referir a 'posar els guarniments a un animal perquè estiri del carro', concepte que s'expressa sobretot amb el verb *enganxar*, amb les var. *enganxat* 89 (com a substantiu), *enguinxar* 73, 79, 81, pròpia de les poblacions mall. on la /g/ es pronuncia [g̃], *aganxar* 21, 115, 127, 135, 141, 148, 154, 159, 160, 166, 167, per pròtesi deguda a la fonosintaxi, i *ganxar* 45, 69, 129, per pèrdua del prefix *en-* o *a-*. *Junyir* té les var. [dʒ] *junyir* 140, 141, amb palatal africada, *adjunir* 85, amb pròtesi, i *enjunyir* 123, amb el prefix *en-*. *Collar* ofereix la var. protètica *acollar* 1-3, 5, 6, 8, 9, 11, 14, 36. *Atelar* s'ha escurçat en *telar* 96, per afèresi vocàlica. *Guarnir* 24, 27, 127 s'ha monoftongat en *gurnir* 37, 47, 51, 113, 120. *Aparellar* 139, 146, 164, 168, 182, 185, en poblacions

frontereres (100, 102), ha estat substituït per la forma cast.-arag. *apare[χ]ar*. Per a l'origen dels mots, veg. mapa 553. *Estacar* 15 ha de ser préstec de l'oc., i *atacar* 85, de l'it. Resten algunes expressions sintagmàtiques locals: *ficar vares* 21, 86 (< *ficar a vares*); *ficar en el carro* 39, *posar l'animal* 188.

Pel que fa a l'aspecte geogràfic, *enganxar* és mot pràcticament pancatalà, amb l'excepció de *collar* i *atelar* del ross., aquest per contacte amb l'oc., així com de *junyir*, d'unes poques localitats.

Enganxar és el mot normatiu des del DG1, 1932; *junyir*, *collar* i *enjoyar*, en el diccionari estàndard, es restringeixen a 'posar el jou a un animal'.

